

21 İLDE BULAŞICI HASTALIK ÖLÜMLERİ

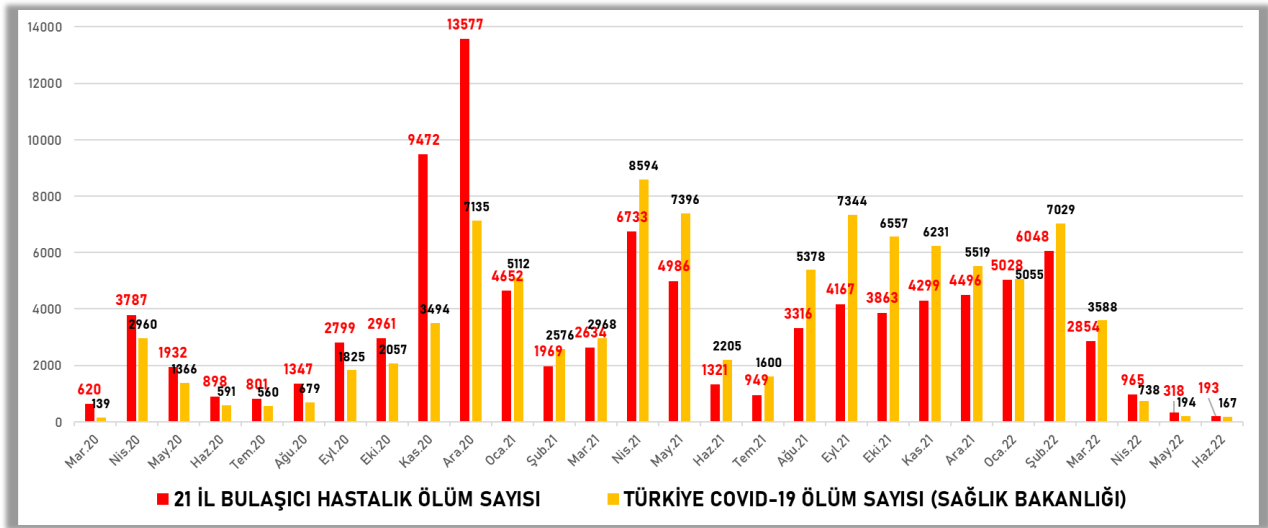
Haziran 2022

Bilindiği gibi, pandeminin başlamasından sonra CHP'nin yerelde iktidar olduğu 21 ilde bulaşıcı hastalık ölüm sayıları ilki 2020 yılının sonunda olmak üzere, CHP Genel Merkezi tarafından raporlanmakta ve kamuoyuna sunulmaktadır.

Bu raporda, 2020 yılında kapsadığı nüfus 39.720.917 kişi olan ve ülkemizin nüfusunun %46,9'unu temsil eden 11 Büyükşehir ve 10 il belediyemizde 1 Mart 2020 – 30 Haziran 2022 tarihleri arasında bulaşıcı hastalık nedeniyle ölen yurttaşların sayısı değerlendirilmektedir.

Söz konusu 21 ilde Belediyelerimizin kayıtlarına göre 1 Mart 2020 – 30 Haziran 2022 tarihleri arasında bulaşıcı hastalık sebebiyle vefat eden yurttaşlarımızın toplam sayısı **96.985** kişidir.

Sağlık Bakanlığı tarafından 3 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla¹ ölüm nedeni COVID-19 olarak bildirilenlerin sayısı ise yurt çapında toplam olarak **99.057** kişidir. 21 ilde ve Sağlık Bakanlığı'na göre Türkiye'de COVID-19 ve bulaşıcı hastalık ölümlerinin aylara göre dağılımı Şekil 1'de sunulmaktadır.



ŞEKİL 1. 21 ilde ve Sağlık Bakanlığı'na göre Türkiye'de COVID-19 ve bulaşıcı hastalık ölümlerinin aylara göre dağılımı

Pandeminin ilan edilmesi sonrasında 2020 yılında her ay Sağlık Bakanlığı tarafından yurt çapında açıklanan COVID-19 ölüm sayısı, CHP Genel Merkezi tarafından toplanan bulaşıcı

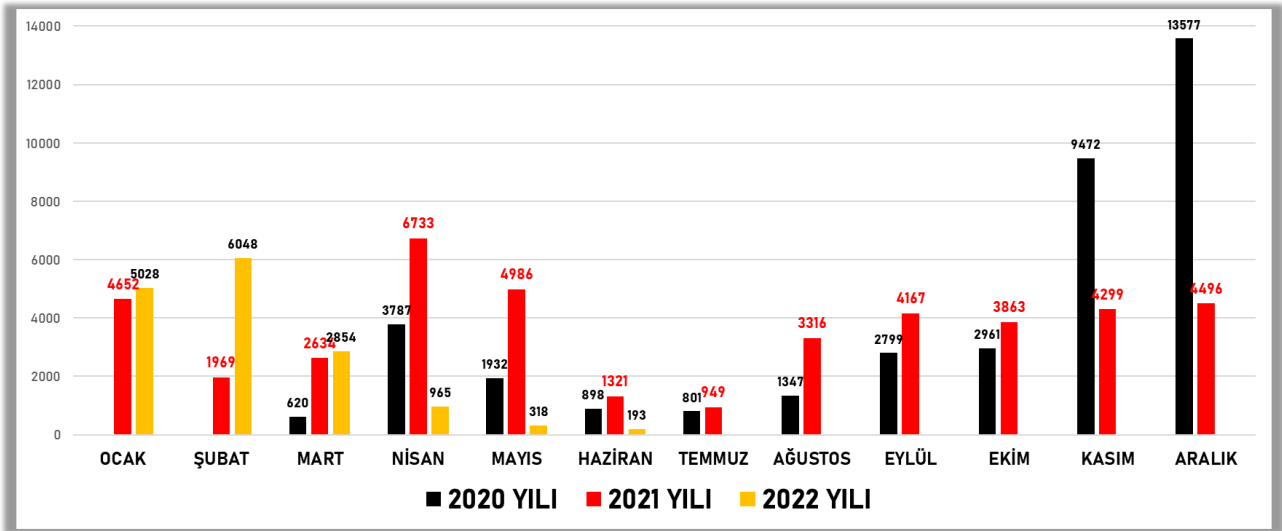
¹ Sağlık Bakanlığı Haziran ayı itibarıyla ölüm sayılarını haftalık olarak açıkladığı ve en son açıkladığı hafta 27 Haziran – 3 Temmuz tarihlerini kapsadığı için Haziran ayı sonunda Bakanlık kayıtlarına göre doğrulanmış ölüm sayısı bilinmemektedir. Söz konusu ölüm sayısı 3 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla açıklanmıştır.

hastalık ölüm sayılarından daha düşüktür (Şekil 1). CHP Genel Merkezinin 2020 yılına ait ilk raporu açıklamasının ardından Sağlık Bakanlığı'nın bildirimlerinde görece bir artış olmakla birlikte halen Bakanlığın bildirdiği ölüm sayıları tartışmalıdır.

Türkiye'nin geri kalan 60 ilindeki COVID-19 ölüm eğiliminin bu raporda yer alan 21 ilin ölüm hızıyla eşdeğer olabileceği varsayılırsa; 30 Haziran 2021 tarihi itibarıyla Türkiye'de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığı'nın bildiriminden yaklaşık **2,1 kat** daha fazla olarak **206.760** kişi olabileceği tahmin edilmektedir. Belediyelerde de ölüm raporlarına bulaşıcı hastalık yazılmayan ölümlerin varlığı, ülkemizdeki COVID-19 ölüm sayısının daha fazla olma olasılığının araştırılmasını gerektirmektedir.

Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü Mayıs ayında yayınladığı fazladan ölümler çalışmasıyla 2021 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğundan 3,2 kat daha fazla 264.041 kişi olarak tahmin edildiğini açıklamıştır².

21 Belediyenin kayıtlarında aylara göre bulaşıcı hastalık ölümleri değerlendirildiğinde en yüksek ölüm sayısı 2020 yılının Kasım ve Aralık ayında, 2021 yılının Nisan ayında ve 2022 yılının Şubat ayında kayıtlara yansımıştır (Şekil 2). 2022 yılının Mayıs ve Haziran aylarında en düşük ölüm sayısı gözlenmektedir.



ŞEKİL 2. 21 İlde aylara göre bulaşıcı hastalık ölüm sayıları

² WHO, Global excess deaths associated with COVID-19 (modelled estimates), 5 May 2022, [Global excess deaths associated with COVID-19 \(modelled estimates\) \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/global-excess-deaths-associated-with-covid-19)

Türkiye Temmuz ayının başı itibarıyla dünyada doğrulanmış COVID-19 olgu sayısında **10.** Doğrulanmış ölüm sayısında ise **19.** sıradadır. Doğrulanmış olgu sayılarının da eksik açıklandığı tartışmaları bir yana, COVID-19 nedeniyle ölüm sayıları doğru olarak açıklanmış olsa, ülkemizin ölüm sayılarına göre pandeminin en çok etkilediği dünyadaki 7. ülke olduğu anlaşılacaktır³ (Şekil 3). Dünyada nüfusuna göre 17.sırada olan ülkemizin COVID-19 pandemisinde olgu ve ölüm sayılarında üst sıralarda yer alması, pandemiye karşı güçlü bir yanıtın verilemediğinin en açık göstergeleri arasında yer almaktadır.

#	Country, Other	Total Cases
	World	557,665,814
1	USA	89,973,693
2	India	43,568,884
3	Brazil	32,687,680
4	France	31,813,342
5	Germany	28,808,614
6	UK	22,883,995
7	Italy	19,049,934
8	Russia	18,448,451
9	S. Korea	18,433,359
10	Turkey	15,180,444

#	Country, Other	Total Deaths
	World	6,367,307
1	USA	1,044,760
2	Brazil	672,829
3	India	525,305
4	Russia	381,398
5	Mexico	325,868
6	Peru	213,612
7	UK	180,718
8	Italy	168,770
9	Indonesia	156,770
10	France	149,854
11	Germany	141,627
12	Iran	141,413
13	Colombia	140,182
14	Argentina	129,109
15	Poland	116,440
16	Ukraine	108,656
17	Spain	108,259
18	South Africa	101,859
19	Turkey	99,057

ŞEKİL 3. Dünyada COVID-19 hastalığı ölüm ve olgu sayıları sıralaması (6 Temmuz 2022)

Temmuz ayının başı itibarıyla dünyada pandemide otuz ay geride kaldığı halde, Sağlık Bakanlığı halen COVID-19 ölümlerinin yaş, cinsiyet, eşlik eden hastalık, meslek, sosyal sınıf ve illere göre dağılımını açıklamamıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan olgu ve ölüm sayılarının COVID-19 pandemisinin ülkemizdeki gerçek yükünü ortaya koymadığına ilişkin pandeminin başlangıcından bu yana öne sürülen iddialar, her geçen gün ortaya çıkan yeni kanıtlarla desteklenmektedir. En son bütçe görüşmeleri sırasında bizzat Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da COVID-19 hastalığı geçirenlerde hastalığın bıraktığı

³ WORLDOMETER, COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC, <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (Erişim tarihi: 8 Temmuz 2022).

hasarlardan dolayı gelecek üç yıl boyunca mevcut ölümlerin üç-dört katı kadar kayıp beklendiğini açıklamak zorunda kalmıştır⁴.

Ne TÜİK ne de Sağlık Bakanlığı ülkemizdeki 2020 ve 2021 yıllarına ait toplam ölüm sayılarını bile halen açıklamamıştır.

COVID-19 pandemisi ülkemizde iyi yönetilememektedir ve açıkça görüldüğü gibi COVID-19 pandemisinin ülkemizdeki yükü Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı verilerden çok daha ağırdır.

⁴ Koca'ya ölüm istatistikleri soruldu: En az iki hatta üç kat olduğunu göreceğiz, 26/11/2021, <https://www.diken.com.tr/koca-tusta-reform-niteliginde-degisiklikler-yapilacak/> .